

Task Force Kwetsbare groepen
Consultatiegroep

Thematiek: Kwetsbare groep

Asielzoekers zonder opvang komen op straat terecht

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

Momenteel komen veel mensen op straat terecht omdat ze de opvangstructuur van Fedasil moeten verlaten (uitgeprocedeerde asielzoekers en begunstigde van de opvang die uitgesloten zijn als sanctie). Dit zou de sanitaire toestand verergeren: ofwel komen die mensen op straat terecht, ofwel in de al verzadigde opvang voor daklozen.

Ondanks de crisis moeten uitgeprocedeerde asielzoekers de opvang verlaten ook als ze meestal niet vrijwillig naar hun herkomstland kunnen terugkeren omwille van de crisis. Voor veel landen zijn er geen vluchten. Een verlenging van de materiele hulp in de opvang kan enkel via een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag bij Fedasil (art. 7 §2, 3° van de opvangwet¹), wat niet evident is door de beperkte beschikbaarheid van maatschappelijk werkers en advocaten.

De afbouw van veel individuele kleinschalige woningen voor asielzoekers versterkt de verspreiding van het virus en de spanningen in collectieve centra. Transferts naar andere collectieve opvangstructuren worden momenteel niet uitgevoerd. Veel begunstigten worden nu tijdelijk of definitief uitgesloten van de opvang als sanctie (art. 45 opvangwet), zonder dat de toegang tot een alternatief onderdak wordt verzekerd. Het Hof van justitie van de EU heeft onlangs beslist dat de Belgische praktijk op dat vlak de mensenrechten van de betrokkene schendt².

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Fedasil verlengt automatisch de materiele hulp op basis van humanitaire redenen voor onderdanen van landen waar een terugkeer niet mogelijk is totdat een veilige terugkeer opnieuw kan.

¹ Wet van 12 januari 2001 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen.

² HvJ (GK), 12 november 2019, C-233/18, Zubair Haqbin t. Fedasil. § 49-50: "De bevoegde instanties van een lidstaat kunnen zich er immers niet toe beperken een verzoeker die van een opvangcentrum is uitgesloten nadat hem een sanctie is opgelegd, een lijst van opvangstructuren te verstrekken waartoe hij zich zou kunnen wenden om gebruik te maken van materiële opvangvoorzieningen die gelijkwaardig zijn aan die welke hem zijn ontnomen. 50 Integendeel, de in artikel 20, lid 5, van richtlijn 2013/33 neergelegde verplichting om te zorgen voor een waardige levensstandaard, brengt met zich mee dat de lidstaten – juist omdat het werkwoord „zorgen voor” wordt gebruikt – een dergelijke levensstandaard voortdurend en zonder onderbreking moeten waarborgen. Daarbij komt dat de instanties van de lidstaten de toegang tot de materiële opvangvoorzieningen waardoor een dergelijke levensstandaard kan worden gewaarborgd, op georganiseerde wijze en onder hun eigen verantwoordelijkheid dienen te verlenen, ook wanneer zij in voorkomend geval een beroep doen op natuurlijke personen of rechtspersonen uit de particuliere sector om die verplichting onder hun gezag na te komen". (onderlijning Myria).

Task Force Kwetsbare groepen
Consultatiegroep

Fedasil geeft geen tijdelijke of definitieve uitsluiting van de opvang als sanctie, enkel transferts naar andere opvangstructuur.
Op termijn beschikt Fedasil over voldoende individuele woningen om mensen naar te transfereren waar besmettingsrisico beperkter.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

Fedasil

Maggie De Block, asiel en migratie

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

Fedasil neemt instructies zodat :

- de materiele hulp automatisch wordt verlengd op basis van humanitaire redenen (art. 7§3 van de opvangwet) voor onderdanen van landen waar een terugkeer niet mogelijk is totdat een veilige terugkeer opnieuw kan. (bv. op basis van IATA travel restrictions, <https://www.iatatravelcentre.com/international-travel-document-news/1580226297.htm>);
- geen tijdelijke of definitieve uitsluiting van de opvang wordt genomen als sanctie, tot het einde van de crisis, maar wel transferts naar andere opvangstructuren van Fedasil.

Om beter uitgerust te zijn in tijden van epidemie ontwikkelt Fedasil, in samenwerking met partners, een uitgebreider netwerk van kleinschalige woningen (minder spanningen, meer bescherming tegen besmetting, veel goedkoper voor de overheid dan collectieve centra³...).

³ Tussen 2013 en 2015 (cijfers gepubliceerd door het Rekenhof), was de Reële Gemiddelde Kost (RGK) van een nacht in de individuele opvang tussen 8 tot bijna 20 euro goedkoper dan in de collectieve centra (zie Rekenhof, [Opvang van asielzoekers](#), oktober 2017, tabel 11, p. 42). Volgens het Rekenhof omvatten de kosten van de individuele opvang de totale kostprijs, in tegenstelling tot de kostprijs voor collectieve centra. Het werkelijke verschil is dus nog groter" (Ibid., p. 42).